

Emmeloord, 2 oktober 2014.

Onderwerp

(Meerjaren)programmabegroting 2015 - 2018.

Advies raadscommissie

[...]

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming**Voorgesteld besluit**

De (meerjaren)programmabegroting 2015 - 2018 vaststellen.

Doelstelling

Overeenkomstig de Gemeentewet een duurzaam sluitende (meerjaren)programma-begroting 2015 (- 2018) vaststellen en daarmee de kaders voor het te realiseren beleid. Gelijktijdig met het vaststellen van de begroting wordt de uitvoering van de begroting gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders.

Inleiding

Het belangrijkste doel van het college was een duurzaam sluitende meerjarenprogrammabegroting 2015 - 2018 op te leveren zonder het doorvoeren van onomkeerbare maatregelen, conform de opdracht die de gemeenteraad had meegegeven met de Perspectiefnota 2015 - 2018, met als specifiek subkader de bezuinigingen zoals deze waren opgenomen in bijlage V van de Perspectiefnota.

Het vertrekpunt in cijfers:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Totaal financieel Perspectief	2.650.414	2.647.222	2.532.108	2.747.421
Inflatiecorrectie bijstelling naar 1,25% (gecorrigeerd bij effecten meicirculaire)	400.000	400.000	400.000	400.000
Effect renteverlaging	50.000	50.000	50.000	50.000
Extra taakstelling bestuursdienst ivm overhead verzelfstandiging Cultuurbedrijf	232.000	232.000	232.000	232.000
Bezuinigingsopdracht fase IVA	1.968.414	1.965.222	1.850.108	2.065.421
Bijstellen salarisramingen o.b.v. concept C.A.O. van 3,6% naar 2,5%	210.000	210.000	210.000	210.000
Volledig inboeken 1% garantieprovisie HVC	50.000	50.000	50.000	50.000
Parkeerdek/fietsenstalling De Deel niet opnemen in afwachting ontwikkelingen	0	250.000	250.000	250.000
Kostendekkende evenementenvergunningen	20.000	20.000	20.000	20.000
Budgetten aankopen niet-duurzame goederen/diensten op trend 2010-2013 bijstellen	250.000	250.000	250.000	250.000
Bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen verlagen	0	150.000	150.000	150.000
Doorlichting/heroverweging overige subsidies	0	150.000	150.000	150.000
Versneld invoeren zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen	20.000	25.000	25.000	25.000

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Ondernemersloket ontwikkelen (i) en na besluitvorming in begroting opnemen (s)	100.000	100.000	100.000	100.000
Bezuinigingen Sport i.t.t. coalitie-accord € 60.000 bijstellen tot € 30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Sociale teams voor eerste opstart uit incidentele middelen, daarna budgetneutraal	300.000	300.000	300.000	300.000
Aanpassing op verwachte opbrengsten OZB windmolens	-118.000	-80.000	40.000	229.000
Egalisatie opbrengsten OZB	347.000	309.000	189.000	0
Verdere verlaging inflatiecorrectie	200.000	200.000	200.000	200.000
BOR: vastgestelde bezuiniging per 2016 structureel inboeken per 2015	225.000			
Incidenteel in verband met fasering bezuinigingsopdracht	325.000			
Totaal bezuinigingsvoorstellen	1.959.000	1.964.000	1.964.000	1.964.000
Verwacht meerjarenresultaat bij doorvoeren	-9.414	-1.222	113.892	-101.421

De invulling van de bezuinigingen kende op diverse onderdelen incidentele dekkingen uit diverse reserves. Deze werden als aanvaardbaar beschouwd, maar gaven impliciet de opdracht aan het college om mogelijkheden te vinden voor alternatieve dekking.

De Perspectiefnota liet zien dat het zwaartepunt van de bezuinigingen met een hoog complexiteitsgehalte, lag bij het begrotingsjaar 2015. De oorzaak van dit zwaartepunt was enerzijds het korte tijdsbestek waarin de bezuinigingen moeten kunnen worden gerealiseerd binnen de begrotingsrichtlijnen en anderzijds het gegeven dat de bezuinigingen niet onomkeerbaar mogen zijn in het licht van de aanstaande scenarioplanning voor de (meerjaren)programmabegroting 2015 (- 2018).

Het opstellen van de begroting leidt tot de onderstaande begrotingsuitkomsten, die zijn afgezet tegen de verwachte meerjarenresultaten van de Perspectiefnota.

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Begrotingsresultaat Perspectiefnota	€ 9.414 negatief	€ 1.222 negatief	€ 113.892 positief	€ 101.421 negatief
Begrotingsuitkomst definitief	€ 20.259 Positief	€ 36.812 positief	€ 371.960 positief	€ 426 negatief

Voor de jaren 2015 en 2016 lagen de grootste opgaven om alternatieven te vinden voor de incidentele onttrekkingen aan de reserve beleidsplan. Dat is gelukt. Dit was mede mogelijk door dat de voorziene investeringen voor het jaar 2014 naar verwachting voor circa € 10 miljoen zullen worden doorgeschoven naar 2015 of later. Het betreft hoofdzakelijk investeringen waarvan de lasten worden gedekt uit reserves. Wanneer niet wordt geanticipeerd op deze aanstaande overhevelingen, ontstaat een extra druk op de begroting 2015 van € 350.000 voor toegerekende rente. Een dergelijk effect wordt door het college als onwenselijk en onbedoeld aangemerkt. Door alleen voor 2015 een rentetoerekeningsdrempel te hanteren ter grootte van het minimaal verwachte overhevelingsbedrag van € 10 miljoen, wordt de extra € 350.000 geëlimineerd.

Het collegevoorstel om een rentetoerekeningdrempel te hanteren wijkt af van het door de gemeenteraad vastgestelde rentetoerekeningsbeleid dat is opgenomen in de nota Reserves & Voorzieningen en wordt geacht impliciet geaccordeerd te worden met het vaststellen van de (meerjaren)programmabegroting 2015 (- 2018).

Een andere verschuivingseffect wordt gerealiseerd door het actualiseren en scherper

begroten van de kapitaallasten en de kapitaalbehoefte. Voor de lange termijn geeft dit een voordelig effect van € 270.979. Voor het aantrekken van vreemd vermogen is rekening gehouden met de op handen zijnde scenarioplanning. In de praktijk betekent dit dat alle benodigde financiële middelen voor 2015 met kortlopende leningen zullen worden gefinancierd. Dit past binnen de mogelijkheden die Noordoostpolder heeft op basis van wet- en regelgeving. Gezien de rente-ontwikkelingen is deze keuze ook verantwoord. Mocht de rente onverhoopt binnen zeer korte tijd substantieel stijgen, dan zal het liquiditeiten- en leningenbeleid tijdig worden herzien. De besparing bedraagt € 200.000.

De inflatiecorrectie van netto € 300.000 (1,25%) is zodanig over de verschillende budgetten verdeeld dat binnen dit budget dekking kon worden gevonden om de niet te realiseren bezuinigingsonderdelen uit de Perspectiefnota te kunnen dekken. Het gaat om het niet te realiseren begrote voordeel uit het versneld invoeren van plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen van € 25.000 en het niet kunnen realiseren van € 40.000 van de taakstelling scherper begroten van € 250.000.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in haar septembercirculaire de laatste stand van zaken weergegeven voor de budgetten van de drie decentralisaties. Voor een juiste begroting was het noodzakelijk om deze gegevens te verwerken. Van uit efficiëntie en consistentie zijn ook de overige effecten van de septembercirculaire in de begroting 2015 – 2018 verwerkt. De effecten voor 2015 en 2016 zijn nadelig en voor 2017 en 2018 voordelig. Door dat het begrotingsjaar 2018 nieuw is toegevoegd aan de meerjarenbegroting ontstaat per saldo toch een nadeel omdat het gemeentefonds voor 2018 gecorrigeerd wordt voor de WOZ-waarde-ontwikkeling.

Het resultaat van de verschuivingseffecten is dat de voorziene onttrekkingen aan reserves zijn grotendeels zijn geëlimineerd, waardoor de kwaliteit van de begroting op een hoger plan is gebracht. Ten opzichte van de huidige begroting 2014, jaarschijf 2015 is er geen enkele nieuwe dekking uit een reserve opgevoerd om bij te dragen in het opheffen van een tekort. Daarboven is het gelukt de eerder voorziene onttrekking aan de reserve beleidsplan van € 420.000 terug te brengen met € 70.000 naar € 350.000. De voor 2016 begrote kasschuif van € 400.000 is met € 250.000 teruggebracht naar € 150.000 en wordt bovendien in 2017 teruggestort in de reserve beleidsplan.

Tot slot is er een substitutie doorgevoerd door de onttrekking aan de reserve beleidsplan voor bovenformatief geplaatste medewerkers ad € 115.917 te elimineren hetgeen een extra bezuiniging op de bestuursdienst inhoudt. De argumentatie onder deze substitutie is dat het onwenselijk wordt geacht om vooraf bij de begroting middelen beschikbaar te stellen voor kosten van bovenformatief gesteld personeel die worden gedekt uit een reserve.

De transitie van Perspectiefnota naar (meerjaren)programmabegroting 2015 (- 2018) in vogelvlucht:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Verwacht meerjarenresultaat per vaststelling Perspectiefnota raad 8 september 2014	9.414	1.222	-113.892	101.421
De definitieve begrotingsuitkomsten 2015 - 2018	-20.259	-36.812	-371.960	426
Vershil ten opzichte van uitgangspunt bij Perspectiefnota	-29.673	-38.034	-258.068	-100.995

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
1. Gedeeltelijk niet invullen inflatiecorrectie	72.836	72.836	72.836	72.836
2. Taakstelling scherper begroten ad € 250.000 voor € 210.000 ingevuld	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
3. Scherper begroten kapitaallasten en financieringslasten in relatie tot realisatie	200.000	200.000	200.000	200.000
4. Lagere kapitaallasten	351.845	323.348	270.949	270.949
5. Drempel rente reserve beleidsplan 2015	350.000			
6. Septembercirculaire 2014 en WOZ-stijging inkomensmaatstaf algemene uitkering	-285.000	-2.000	132.000	-310.000
7. Elimineren kasschuif 2014	-200.000			
8. Verlaging voorziene kasschuif 2016 plus storning in 2017		-250.000	-150.000	
9. Verlaging voorziene onttrekking reserve beleidsplan	-70.000			
10. Elimineren voorzien incidenteel budget in verband met fasering bezuinigingsopdracht	-325.000			
11. Elimineren begroot voordeel versneld invoeren zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen	-20.000	-25.000	-25.000	-25.000
12. Stelpost bezuinigingen bestuursdienst	12.308	-159.758	-106.014	-104.135
13. Elimineren onttrekking reserve bovenformatief personeel	-115.917	-115.917	-115.917	-115.917
14. Algemene uitkering asielzoekers	42.000	42.000	42.000	42.000
15. Overige	56.601	-7.475	-22.786	110.262
	29.673	38.034	258.068	100.995

Lokale lastendruk

Het belastingjaar 2015 is het laatste jaar van het vierjarige ARO-tarievenplan van Noordoostpolder. Voor alle huishoudens zal door het wegvallen van de korting de belastingdruk licht stijgen. De korting op de afvalstoffenheffing bedroeg voor 2014 nog € 13,17 per huishouden. Voor huishoudens die een eigen woning bezitten is de belastingdruk verder afhankelijk van de WOZ-waarde van de woning. De hoogte van de stijging van de belastingdruk is afhankelijk van de ontwikkeling van de WOZ-waarde van de woning. Indien een eigenaar van een woning voor 2015 te maken heeft met een waarde wijziging die procentueel op het gemiddelde ligt van de waarde wijziging van alle woningen in Noordoostpolder voor 2015, zal voor de OZB een nagenoeg zelfde bedrag aan OZB-aanslag opgelegd krijgen als in 2014. Hoe sterker de daling van de WOZ-waarde van een woning ten opzichte van de gemiddelde waarde ontwikkeling, des te sterker het aanslagbedrag van de OZB zal dalen ten opzichte van de OZB-aanslag van 2014. Voor een waarde stijging van een woning geldt het omgekeerde effect.

In twee voorbeelden wordt een benadering gegeven van de ontwikkeling van de lokale lastendruk in Noordoostpolder over de jaren 2012 tot en met 2015.

Voorbeeld 1:

Hierbij wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden, die een eigen woning bezit met een WOZ-waarde voor 2012 van € 183.000, voor 2013 van € 176.000, voor 2014 van € 166.000 en voor 2015 van € 163.000. Het verloop van de WOZ-waarden geeft het

verloop van de gemiddelde WOZ-waarde aan in Noordoostpolder voor deze jaren.

(in €)

Belastingsoort	2012	2013	2014	2015
OZB	253,27	253,27	253,27	253,27
Afvalstoffenheffing	258,00	258,00	258,00	258,00
Rioolheffing	193,44	193,44	193,44	193,44
Eénmalige korting	-40,00	-27,00	-13,17	-
Totaal	664,71	677,71	691,54	704,71
Stijgings% t.o.v. voorgaand jaar	7,1	1,95	2,04	1,9

Tabel: ontwikkeling lokale lastendruk voor standaard meerpersoonshuishouden

Voorbeeld 2:

Hierbij wordt uitgegaan van een éénpersoonshuishouden, dat een huurwoning heeft. In verband met de afschaffing van het gebruikersdeel OZB voor woningen betaalt een huurder sinds 2006 geen OZB meer.

(in €)

Belastingsoort	2012	2013	2014	2015
Afvalstoffenheffing	219,30	219,30	219,30	219,24
Rioolheffing	193,44	193,44	193,44	193,44
Eénmalige korting	-40,00	-27,00	-13,17	-
Totaal	372,74	385,74	399,57	412,68
Stijgings% t.o.v. voorgaand jaar	-7,04	3,49	3,58	3,28

Tabel: ontwikkeling lokale lastendruk voor standaard éénpersoonshuishouden

Wet HOF, EMU-saldo, kasstromen en liquiditeiten- en investeringsplanningen

In programma 5 van de programmabegroting zijn totaaloverzichten opgenomen van de investeringsplanningen voor de gehele begrotingsperiode 2015 - 2018. Hier aan gekoppeld is de liquiditeitenplanning voor de hele begrotingsperiode en vervolgens de berekening van de EMU-referentiesaldi. De geprognosticeerde EMU-saldi zijn van belang in het kader van de wet HOF. De cijfers in het EMU-saldo-overzicht laten zien dat Noordoostpolder vanaf 2016 binnen de normen van de wet HOF blijft. Aangetekend wordt dat de overhevelingen van uit 2014 niet zijn verwerkt in de EMU-saldicijfers voor 2015 - 2018. De referentiewaarde voor 2015 voor Noordoostpolder is door het ministerie berekend op € 4.691.000.

Concreet kan Noordoostpolder op kasbasis € 4.691.000 meer uitgeven dan er binnenkomt. Voor het dienstjaar 2015 worden geen belemmeringen verwacht bij het van kracht zijn van de wet. In 2015 wordt er nader beleid ontwikkeld dat wordt afgestemd op de scenarioplanning om zo effectief en flexibel mogelijk te kunnen inspelen op de wet- en regelgeving rondom het EMU-saldo en de wet HOF.

De kwaliteit van de gemeentelijke financiële balans is onder andere terug te vinden in het solvabiliteitsratio. Bij ongewijzigde vaststelling van deze begroting en uitvoering van de alle eerder genomen raadsbesluiten is het solvabiliteitsratio van Noordoostpolder in 2019 0,6 hetgeen ten opzichte van landelijke vergelijkingen en normen kan worden aangemerkt als goed.

Overzicht EMU saldo 2015-2018

(x €1.000)

		2015	2016	2017	2018
Omschrijving		Volgens meerjaren- raming in begroting 2015	Volgens meerjaren- raming in begroting 2015	Volgens meerjaren- raming in begroting 2015	Volgens meerjaren- raming in begroting 2015
1	Exploitatiesaldo vóór toevoegingen aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.166	-66	1.208	2.510
2		3.518	3.594	3.581	3.496
Afschrijvingen ten laste van exploitatie.					
3		4.122	4.229	4.277	4.467
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie					
4		1.727	1.174	1.143	1.200
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd					
7		2.000	2.000	2.000	2.000
Aankoop grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.					
(alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).					

8 Baten bouwgrondexploitatie:	2.500	2.500	2.500	2.500
Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord.				
9	8.636	5.046	3.943	4.149
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen				
11 Verkoop van effecten:				
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee
b Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op exploitatie?				
Berekend EMU-saldo (1+2+3-4-7+8-9)	-5.389	2.037	4.480	5.624

Samenvatting

Het college heeft werk gemaakt van de door de gemeenteraad aangegeven koers van scherp(er) begroten, maximaal gebruik maken van de huidige geldmarkt, zo min mogelijke incidentele dekkingsmiddelen inbrengen en bij voorkeur terugdringen van eerder begrote incidentele dekkingsmiddelen, zonder zich te laten verleiden tot ad hoc maatregelen.

De voorliggende begroting is van hoogwaardige kwaliteit voor wat betreft financieel-technische en inhoudelijke duurzaamheid en anticipeert op het kaderstellende uitgangspunt van de te voeren scenarioplanning voor de begroting 2016 – 2019.

Argumenten

De programmabegroting is de belangrijkste kaderstelling door de gemeenteraad voor het uit te voeren beleid in gemeente Noordoostpolder.

Kanttekeningen

De budgetten voor de drie decentralisaties zijn voorlopig en de uitkomsten voor de werkelijke zorgkosten kunnen op dit moment niet worden overzien.

Inherent aan reeds doorgevoerde bezuinigingen in de afgelopen jaren en nu de verdergaande bezuinigingen en scherper begroten, is dat het risico toeneemt dat realisatie van doelstellingen binnen de gestelde financiële kaders op onderdelen van de begroting niet gehaald kan worden. Voor een bedrag van € 500.000 is hiervoor een

No. 271401-8

bedrag opgenomen in de reserve Beleidsplan. Het college acht hiermee een adequate beheersmaatregel te hebben geïncorporeerd, maar geeft aan dat dat er een risico blijft voor het geval de inpassingsoverdruk het bedrag van € 500.000 overstijgt.

Planning/uitvoering

Vóór 15 november 2014 dient een door de gemeenteraad een financieel duurzaam sluitende en vastgestelde begroting 2015 - 2018 bij de Provincie te zijn ingeleverd.

Bijlagen

(Meerjaren)programmabegroting 2015 – 2018.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder : dhr. H. Wijnants

Steller : de heer Th.J. Stigt; 34 15; r.stigt@noordoostpolder.nl

